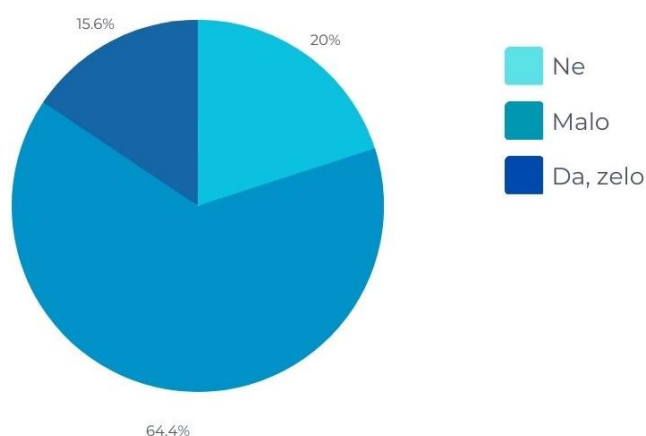

OD IZVIRA DO ODPLAK

Onesnaževanje vodnih virov je eden izmed največjih problemov svetovnega onesnaževanja. Ker je voda prisotna na vseh področjih našega življenja, se nam zdi pomembno ljudi ozavestiti o pomembnosti varovanja vodnega okolja.

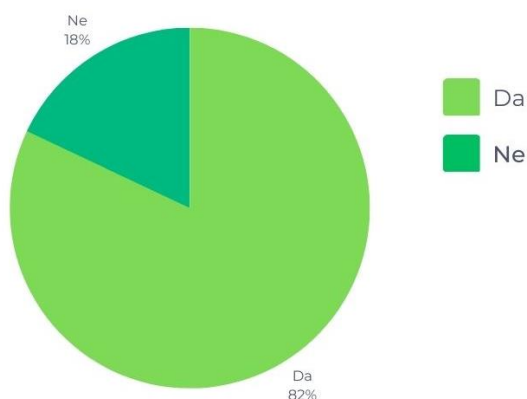
Vrhnika je mesto na obrobju Ljubljanske kotline. Leži na stiku predalpskih in dinarsko-kraških pokrajin. Mesto je znano po svoji bogati zgodovini, kulturnih znamenitostih in čudovitem naravnem okolju.

ALI SE VAM ZDI VRHNIKA ONESNAŽENA?

Prebivalcem se Vrhnika ne zdi zelo močno onesnažena, vseeno pa se zavedajo, da bi se mnogo stvari glede onesnaženja lahko izboljšalo. Zaradi slabih izkušenj s Kemisom, Kompostarno Rosa in Silikom nezadovoljstvo in nezaupanje občanov narašča. Vedno bolj jih skrbi, kako lahko onesnaževanje vpliva na njihovo zdravje in kakšne posledice lahko prinese. Lahko Vrhnika in njena okolica kljub vsemu ostaneta neprizadeti?

ALI VAS SKRBI ONESNAŽEVANJE NA VRHNIKI?

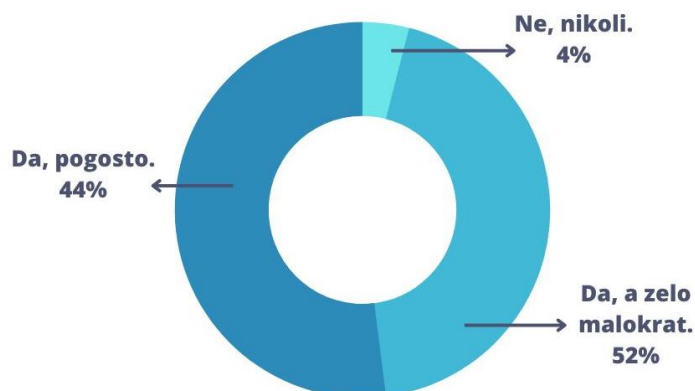
Tu se nahaja zadnji izvir ponikalnice sedmih imen, reke Ljubljanice. Ljubljanica ima na Vrhniki poleg štirih večjih izvirov v Močilniku in Retovju še mnogo manjših pritokov. Po nekaterih podatkih naj bi bilo teh kar 17. V tem času služi predvsem kot prostor za rekreacijo, že v času Rimljanov pa je veljala za pomembno prometno pot. Reka in na splošno voda ima torej na Vrhniki pomembno vlogo, zaradi česar moramo zanjo skrbeti. Pa smo pripravljeni to storiti? Kdo bo imel na koncu zadnjo besedo pri tej odločitvi?

V preteklosti sta bili na Vrhniki dve kompostarni. Kompostarno Saubermacher so leta 2020 zaprli zaradi očitkov, da je Vrhnika podvržena neprijetnim vonjavam. Z zaprtjem so želeli podkrepiti vsa pojasnila, ki so ji podali v preteklosti, da njihova kompostarna ni vzrok motečega smradu na Vrhniki. Ker je smrad tudi po zaprtju ostal, se je krivda zvalila na Kompostarno Rosa, kjer pa o zaprtju niso razmišljali.

Je izvor smradu torej Kompostarna Rosa?

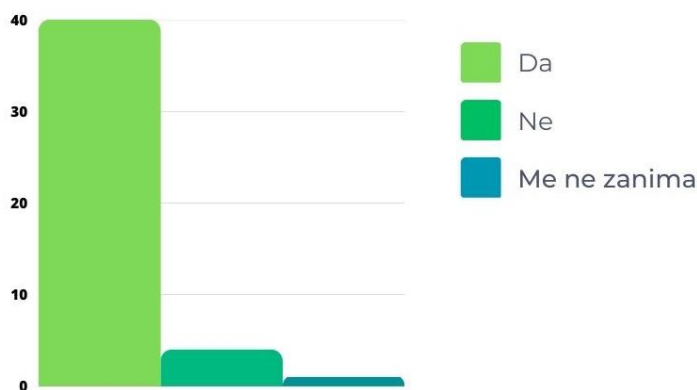
Kompostarna Rosa je na Vrhniki že več kot 20 let. Ukvarja se s predelavo bioloških odpadkov v kompost. Njihov cilj je zmanjšanje količine odpadkov in izdelava kakovostnega komposta, ki ga potem uporabljajo v vrtnarstvu in kmetijstvu. Je največja kompostarna v Sloveniji, ki na leto predela kar 40.000 ton organskih odpadkov.

ALI NA VRHNIKI KDAJ ZAVOHATE SMRAD?

Inšpekcija za okolje je v preteklih letih s strani občanov prejela nemalo prijav zaradi smradu na Vrhniki. Vrhničani so na vprašanje, ali na Vrhniki kdaj zavohajo smrad, v kar 96 % odgovorili pritrdilno. Velika večina misli, da ta prihaja iz kompostarne Rosa, nekateri pa za smrad krivijo Tojnice, Kemis in tudi čistilno za Silikom. Smrad je najbolj izrazen na območju kompostarne in komunale, zaradi česar izvor smradu ni z gotovostjo potrjen. Občani vseeno menijo, da je v zvezi z neprijetnim vonjem potrebno nekaj ukreniti.

ALI MENITE, DA SE BI V ZVEZI S SMRADOM MORALO KAJ UKRENITI?

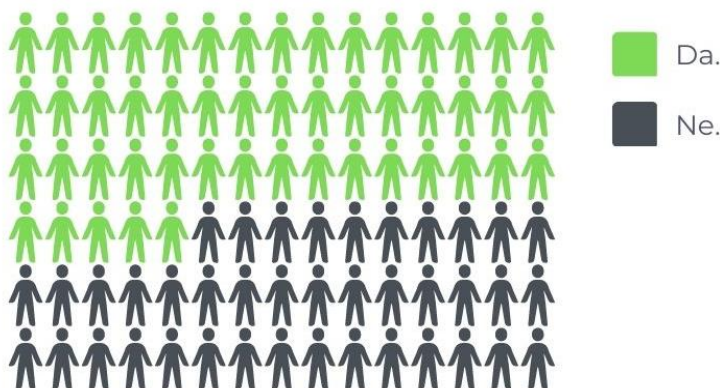
Po njihovem mnenju je za reševanje težav odgovoren župan oziroma mesna občina. Velika večina se jih tudi strinja, da bi morali biti o delovanju kompostarne Rosa bolje obveščeni. Kaj se pravzaprav dogaja v kompostarni in na kakšen način vpliva na okolje?

Zaradi zaskrbljenosti občanov in njihovega strahu za svoje zdravje smo se odločile bolj podrobneje raziskati resnico o Kompostarni Rosa in njeni škodljivosti okolju. V kar nekaj člankih in raziskavah smo našle pritožbe in obtožbe o škodljivih odplakah in neprijetnem vonju, ki ga je povzročila prav ta.

»Predelava bioloških odpadkov v kompost je dejavnost, ki jo nedvomno potrebujemo, vendar ne na način, kot se to izvaja v Kompostarni Rosa na Vrhniki,« so opozorili občani Vrhnike. Zgroženost in razburjenje je povzročilo sporočilo z Občine Vrhnika, kjer so dokazali, da je voda iz jarka zraven Kompostarne Rosa močno onesnažena. Voda, ki je bila neobičajne barve in je imela neprijeten vonj, je bila po analizah onesnažena z gnojnico z bližnje njive, v kateri so našli tudi PVC vrečke, ki so značilne za kompostarne. Povedali so tudi, da je bila sestava vode ustrezna sestavi izcedne vode iz kompostiranja. Onesnaženost je bila resna tudi po besedah Nacionalnega inštituta za biologijo. Jarek so nemudoma prečistili, da ne bi prišlo do prenašanja strupenih in toksičnih snovi. Prijava za umazano vodo v jarku pri Kompostarni Rosa pa se ni zgodila le leta 2022, ampak tudi že leta 2020, kjer naj bi imela voda enako barvo in vonj.

Toda to niso vse obtožbe, ki so doletele Kompostarno Roso. Leta 2020 so prejeli prijavo, da v vodne vire, ki se iztekajo na Ljubljansko barje na kmetijske površine, izpuščajo strupene odplake črne barve. V njih so bile prav tako najdene plastične vrečke, njihov vonj pa je bil neprijeten. Prijave inšpektorji niso mogli raziskati, saj so bili jarki do njihovega prihoda že suhi in očiščeni. Kompostarna Rosa se je izgovarjala, da je bil to le tako imenovani »kompostni čaj«, ki naj bi bil neškodljiv. Kljub njihovim zagotovitvam pa so prebivalci Vrhnike še vedno zaskrbljeni. Skrbi jih, ali lahko odplake iz kompostarne preidejo v vodo, ki jo pijejo in kakšne posledice lahko to povzroči.

ALI MENITE, DA JE VAŠE ZDRAVJE OGROŽENO ZARADI ONESNAŽEVANJA VODNIH VIROV?

Vrhničanov pa ne moti le onesnažena voda, temveč tudi neprijeten vonj, ki se širi skozi mesto. Smrad naj bi se po njihovih besedah širil od Kompostarne Rosa proti naselju Drenov Grič. Vonj po njihovih besedah onemogoča zračenje stanovanj in gibanje na prostem, zavohajo pa ga večkrat na dan. Krivca za smrad še niso odkrili, vendar večina sumi prav Kompostarno Rosa.

Na Nacionalnem Inštitutu za Javno Zdravje so povedali, da je onesnaženost, predvsem smrad, na Vrhniki zelo škodljiv. Odkrili so, da povzroča tako akutne kot kronične bolezni. Povzroči lahko na primer astmo ali depresijo. Za neprijetne vonjave so obtožili več neznanih onesnaževalcev, ki pa povzročajo hudo škodo.

Na Vrhniki imamo problem z onesnaženimi odplakami, ki ne škodujejo le ljudem in kmetijskim pridelkom, ampak tudi vodnim bitjem. Težave pa nam prav tako povzročajo neprijeten vonj v zraku, ki je strupen in škoduje zdravju vseh prebivalcev. Večina raziskav, ki smo jih naredile o onesnaženosti Vrhnike, so nas vodile prav do Kompostarne Rosa, ki nam kljub podatkom o njej ostaja velika skrivnost in po besedah zaskrbljenih Vrhnčanov tudi velika grožnja.

Viri:

<https://www.roks-rec.si/>

<https://www.dnevnik.si/tag/kompostarna>

<https://www.24ur.com/novice/slovenija/v-vrhniški-kompostarni-z-onesnazenjem-ogrozajo-prebivalce-voda-zelo-smrdi.html>

<https://siol.net/novice/slovenija/crna-brozga-se-izteka-v-barje-sprehajalci-zaskrbljeni-foto-523216>

<https://www.dnevnik.si/1042916751>

<https://vrhnika.si/novica/sum-okoljskega-kriminala-ob-kompostarni-rosa/>

<https://www.times.si/iskanje/?q=kompostarna-rosa>

Objavljeno na:

šolska spletna stran - <https://www.osivanacankarja.si/>

šolski časopis – izide konec šolskega leta 2023

facebook Vrhnika - <https://www.facebook.com/groups/526751557916264>

Napisale: Selena Klemen, Eva Terpin, Iza Zrnec

Šola: OŠ Ivana Cankarja Vrhnika, Slovenija

Mentorica: Ana Geček